

Prædiken til 3. søndag efter trinitatis

Luk. 15, 1-10

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Alle toldere og syndere holdt sig nær til Jesus for at høre ham, og farisæerne og de skriftkloge gav ondt af sig og sagde: »Den mand tager imod syndere og spiser sammen med dem.« Men han fortalte dem denne lignelse: »Hvis en af jer har hundrede får og mister et af dem, lader han så ikke de nioghalvfems blive i ødemarken og går ud efter det, han har mistet, indtil han finder det? Og når han har fundet det, lægger han det glad på sine skuldre, og når han kommer hjem, kalder han sine venner og naboer sammen og siger til dem: Glæd jer med mig, for jeg har fundet det får, jeg havde mistet. Jeg siger jer: Sådan bliver der større glæde i himlen over én synder, der omvender sig, end over nioghalvfems retfærdige, som ikke har brug for omvendelse. Eller hvis en kvinde har ti drakmer og taber én af dem, tænder hun så ikke et lys og fejer i huset og leder ivrigt, lige til hun finder den? Og når hun har fundet den, kalder hun sine veninder og nabokoner sammen og siger: Glæd jer med mig, for jeg har fundet den drakme, jeg havde tabt. Sådan, siger jeg jer, bliver der glæde hos Guds engle over én synder, som omvender sig.« Lukasevangeliet 15,1-10

Fortabelse

Jeg beder for dem, der ikke er lys i mere, dem uden længselserindring og kraft.

Jeg beder for dem, der bor i et lukket rum; alene, fortumlede og stumme.

Jeg beder for dem, der har fortrudt.

Jeg beder for dem, der ikke har hjemme i deres liv, for svovlstikkepiger, trælle og omstrejfare.

Jeg beder for dem, der aldrig får det sagt.

Jeg beder for dem, der bærer dødt i hjertet og slår rod i sorgen.

Jeg beder for dem, der næsten ikke findes mere.

Jeg beder for dem, der lever et lille liv.

Jeg beder for dem, der håber, det går.

Jeg beder for alle undgægere.

Jeg beder for dem ingen bryder sig om

og for dem, der samler på fortræd.

Jeg beder for dig, som ligger vågen om natten og som ikke kan få nogen fortælling til at passe.

Jeg beder for dem, der af frygt for skyggerne har slukket for lyset.

Helle S. Søtrup har i digtsamlingen "Send flere engle" nedskrevet disse bønner. Digte som viser, at der er mange mennesker at bede for og bekymre sig om. Mange som putter sig i små bitte liv. Mange som er faret vild og ikke kan finde hjem. Mange som ikke engang længes, og de får ikke sagt det de vil - de håber bare det går. Fortabte mennesker som er faret vild i tilværelsens labyrint. Ja, vi er jo alle mere eller mindre tilfældigt havnet hver vores sted, men der er alligevel stor forskel på, i hvor høj grad vi føler os hjemme i vores liv. Der er mange, der har den følelse siddende i sig, at det var jo ikke sådan her det skulle være. Og mange som føler sig indfanget af en trummerum, det bare ikke er til at gøre sig fri af igen. Ligesom der er mange, der føler sig overladt til sig selv. De savner - ja hvad savner de - nærhed, mennesker som kender dem og vil dem, livsfæller?

En undersøgelse blandt hjemløse i København viser, at det ikke er de materielle fornødenheder som mad og bolig og arbejde, der trænger sig på som det de fremfor alt

ønsker i deres liv. Det, de savner er en livskammerat, en som ikke forlader dem og siger, at nu er det nok med dig. Det er en almenmenneskelig eksistentiel længsel efter nærhed, tryghed og det at betyde noget for en anden, der er det afgørende.

"Der er jo ingen af os, der virkelig har valgt det her liv", siger en af de hjemløse. "Sådan er det bare blevet". "Og hun fortæller om et liv, hvor hun hver dag er på udebane, for selv om der er gode og sjove øjeblikke, så er der ingen stabilitet og ingen venner som holder ud. "En ven i går er sikkert skæv eller bare i dårligt humør i dag. Her er alle hårde og en smule utilregnelige", siger hun. "Sådan er det også med mig selv, jeg er kun 50% åben, resten holder jeg for mig selv, jeg er også blevet hård og er ikke særlig nem at omgås".

Sådan er der fortabte mennesker, der dag for dag bare håber det går, og trods ensomhed tåler de det liv, der er blevet deres. Og sådan må alle vi, der faktisk har mennesker omkring os, der ikke lader os i stikken, men følger os igennem livet, prise os lykkelige. Lykkelige for at der er nogen, der holder af os, og vil sætte alt muligt andet til side for at være hos os hvis vi bliver syge, utilregnelige, demente eller hvad der nu sker.

Jeg ved godt, at der også er mange, som har mistet deres nærmeste, og måske ikke lige har nogle de altid vil kunne regne med i deres liv. Men det tager ikke væk, at det afgørende, det bedste i livet, det er, at der er mennesker, der ikke bare vil overlade os til

os selv, men vil os noget, vil hente os tilbage, hvis vi er faret vild, eller være hos os, hvis vi bliver syge og ikke kan klare os selv. Og det vil sige mennesker der ikke spørger om det er fornuftigt, og det kan betale sig, og ikke kun tænker på, om de har tid eller andet de skal, men som hyrden forlader de 99 får for at finde det ene som er faret vild.

Tænk hvis sådan en kærlighed ikke fandtes! Tænk hvis alting blev målt op - hertil og ikke længere. Tænk hvis der ikke var nogen, der insisterede og blev ved og lod kærligheden tale ud over al rimelighed og ret, og tænk hvis der ikke var nogen, der på vores vegne/på andres vegne blev ved med at kæmpe og håbe og tro. Det er ikke en selvfølge, at sådan en kærlighed findes, men det er ikke desto mindre den vi håber på, drømmer om, og somme tider savner i vores liv.

En af de kunstnere som stærkest og mest underfundigt, humoristisk har skildret det moderne menneskes ensomhed og fortabthed er den svenske filminstruktør Roy Andersson. Nogle vil måske huske hans mest kendte film "Sange fra anden sal" med dens sorte humor og mærkelige, bevægende billeder eller hans lige så underfundige film "En due sad og funderede over tilværelsen".

Man ser i hans film en uendelig række af stillestående og groteske tableauer af ensomme, fortabte mennesker. De er nærmest groet fast og kommer ikke ud af stedet. De tænker: "Sådan er tilværelsen, det er ikke til at forandre den". De er rådvilde og af

mægtige. De er fanget af meningsløse ritualer og vaner. "Alt har sin tid", siger de til hinanden, mens deres dyrebare livstid bare går.

De længes efter liv, kærlighed, nærhed. Men de tør ikke vise deres håb og savn. Eller spørge ind til det, der er svært. Hver gang de taler i telefon med hinanden, siger de: "Det er dejligt at høre, at du har det godt". Det er sådan noget man siger, når man helst ikke vil høre noget andet end det. Når man ikke tør involvere sig og helst vil være i fred. Det er sådan man holder et menneske på afstand. Ja det er sådan man accepterer fortabelsen, alt imens det liv man selv har, bliver mere og mere tomt.

I filmens billeder: Mand og kone sidder på hver sin sengekant og stirrer tomt ud i luften. Eller mennesker står eller sidder i toget, eller i deres biler og holder i kø, det er endeløst, trafikken er gået i stå, og der er ingen kommunikation. Der er ingen, der når hinanden. Ingen der rækker ud. Og så begynder de at synge: en middelalderlig koral som udtrykker al den smerte som sidder i dem. En smerte over dyrebart, ulevet liv som forspildes mens tiden går. En smerte over alt det som går fortabt.

Hvad vil han, instruktøren, med sin sorte, groteske måde at anskue tilværelsen på? Han vil selvfølgelig have os til at se på vores eget liv? Hjælpe os til at finde ind til længslen, til håbet. Finde ind til den kærlighed og glæde mange savner at leve af og leve i.

I en af de groteske scener ser vi to forretningsfolk, som smider krucifikser med den korsfæstede Jesus ud på en losseplads. De ærgrer sig, de havde troet de kunne tjene masser af nemme penge på at sælge kors. Men også det har vi mistet. Troen på den korsfæstede, på Gud som lider med os og ikke lader os alene dér hvor vi er.

Roy Anderssons film er vildt karikerende og overdriver i forhold til det liv vi kender. Men de fanger altså en ensomhed, en fortabelse eller en vildfarelse som også finder sted i vores såkaldte normalitet. Som når vi holder hinanden fra livet med "Det er dejligt at høre, at I har det godt".

Men at være et medfølende, kristent menneske - det er altså også at have sans for og turde vedstå at der er et liv vi fortaber og lader vores dyrebare sjæle gå til grunde i. Der er et liv, som bliver alt for ensomt og alt for småt. Og at være et medfølende, kristent menneske - det er at lytte til den kærlighed og længsel som vil noget mere end det. Som bekymrer sig for den anden og som ikke giver op. Og som derfor ikke siger: Det er der ikke noget at gøre ved. Men omvendt tror og håber og stoler på, at intet er umuligt for Gud.

Ja, at være et kristent menneske det er på én gang at turde involvere sig og sætte sig selv på spil - om det så også er hinsides al fornuft - og samtidig stole på, at når jeg mister fodfæste, rækker Gud mig sin hånd og samler mig op.

Ja, at være et kristent menneske - det er at

have modet til at fortabe sig i det liv som er krævende og svært, men som kalder på min kærlighed, mit nærvær og min glæde hver eneste dag. Og når jeg er blevet væk i det liv, havnet fortabt og rådvild et eller andet sted, så vide, at Gud nok skal finde mig og tage mig med, eller Gud hvisker: Bliv ved, tro og kæmp, vær tryk for her er også jeg, du er min glæde og i min kærlighed er dit hjem.

Ja, at være et kristent menneske - det er når meningen og trygheden ikke er der, at kunne åbne sit hjerte og kalde på Gud. Eller bare en af hans engle. Som Helle S. Søtrup også gør det i et digt:

Vær hos mig i nat, min engel.
Kom med dit lyse nærvær
og din hellige virkelighed
og nyn mig en salme.

Fortæl mig om gyldent løv,
om splintrende efterårsstorme,
om frø der fortabt i vinden
blæser over i hegnets vildnis,
som de skal.

Fortæl mig om kim,
om påskemorgenrøde,
og at ingen er så tryk i fare
som mig hos dig.

Og bønnen slår om i en taksigelse - igen med digterens ord:

Tak for livet
og fordi jeg må komme til dig med mit.
Tak fordi intet er ubønhørligt.

Tak fordi du giver mig et fællesskab at være menneske i.

Tak fordi jeg aldrig kan fare så vild, at jeg ikke kan finde dig.

Tak for dine engle.

Tak for sne og syrener og alle nådegaver.

Tak fordi der findes fryd.

Tak fordi jeg finder ting, jeg ikke søger.

Tak fordi der er et vi,

der også er mig.

Og som i en kirkebøn – som jeg lader Helle S. Søtrup's formuleringer gøre det ud for i dag - er der også en formuleret en tak for at vi kan sidde her i kirken og komme til os selv igen:

Tak for min sjæl

og for dine salmer

der synger mig tilbage.

Tak for dit stille lys,

der giver skygger form.

Tak for dit orgel-crescendo,

der løfter mig

op i mig selv.

Amen

Erik Høegh-Andersen

Trinitatis Kirke, København

Salmer (Den danske Salmebog):

Nr. 12: Min sjæl, du Herren love

Nr. 678: Guds fred er glæden i dit sind

Nr. 302: Gud Helligånd! o, kom

Nr. 593: En hyrde glemmer fåret ej

Nr. 492 v.1, 2 & 6: Guds igenfødte, nylevende sjæle

Nr. 498 v.5-6: Gud, efter dig jeg længes

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk